

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

УДК 343.54

Небитов А. А. – доктор юридичних наук, начальник Головного управління Національної поліції в Київській області, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8493-3064>

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації

Мета статті полягає в комплексному вивченні та розробленні пропозицій з удосконалення системи спеціально-кримінологічних заходів запобігання сексуальній експлуатації. **Методологія.** З огляду на поставлену мету, специфіку об'єкта і предмета дослідження обрано методологічний інструментарій. Методологічну основу публікації становить діалектичний підхід до аналізу ситуації в Україні та поза її межами. Під час дослідження використано систему методів наукового пізнання: формальної логіки (абстрагування, аналогію, дедукцію, індукцію, синтез) – для з'ясування змісту розглядуваних питань; емпіричний – під час проведення експериментального дослідження й інтерв'ювання експертів; метод системного аналізу – для окреслення напрямів запровадження інноваційних підходів до розв'язання проблеми; теоретичний – у процесі дослідження наукової та навчально-методичної літератури; моделювання – під час вивчення обраних об'єктів за допомогою моделювання їхніх окремих ознак. **Наукова новизна** зумовлена необхідністю вдосконалення наявних форм і методів правоохоронної діяльності в аналізованій сфері. Обґрунтовано нагальність потреби запровадження нового інструментарію в протидії злочинності, а також використання якісно нових й інноваційних підходів для належного виконання поставлених завдань. **Висновки.** Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації передбачають системну роботу державних органів, громадських організацій та громадян щодо розроблення й реалізації запланованих дій, пов'язаних з усуненням негативних явищ і процесів, які спричиняють пов'язані з нею злочини та сприяють їх учиненню, а також недопущення їх здійснення на різних стадіях кримінальної діяльності. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації спрямовані на людину або певну групу людей з метою корекції їхньої поведінки від антигромадської до законослужняної.

Ключові слова: запобігання; порнографія; проституція; сексуальна експлуатація; сутенерство; торгівля людьми.

Вступ

Сексуальна експлуатація є складним явищем, індикатором соціального, економічного становища країни, зазнає сукупного впливу причиновості злочинності й становить одну з форм експлуатації, яка на підставі комерційної угоди полягає у використанні проти волі людини її фізичних здібностей (можливостей) для задоволення власних сексуальних потреб або потреб іншої особи (осіб) з метою отримання суб'єктом експлуатації фінансової або іншої вигоди. Реальні масштаби сексуальної експлуатації значно ширші від загальної кількості зареєстрованих злочинів. Соціально-економічні фактори пов'язані здебільшого зі зростанням рівня безробіття та складним матеріальним становищем. Унаслідок сексуальної експлуатації суттєвої шкоди завдають як психологічному, так і фізіологічному здоров'ю людини. Для держави, суспільства, кожної особи, утягнутої до сфери сексуальної експлуатації, оптимальним способом розв'язання цієї проблеми слід вважати запобігання злочинам, пов'язаним із сексуальною експлуатацією.

Мета і завдання дослідження

Аналізу різних питань, пов'язаних із запобіганням сексуальній експлуатації, присвятили свої праці такі вчені, як В. В. Василичук,

В. К. Весельський, В. Я. Горбачевський, О. М. Джу́жа, О. М. Ємець, К. Б. Левченко, В. Б. Розвадовський, Т. А. Шевчук, С. С. Чернявський та ін. Однак проблема протидії таким правопорушенням залишається актуальною, адже в разі вчинення злочинів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією, руйнується життя втягнутих у протиправну діяльність людей, а також ставиться під загрозу генофонд нації, загострюється демографічна криза в країні тощо. Зазначене зумовлює актуальність поставленої мети публікації стосовно вдосконалення системи спеціально-кримінологічних заходів запобігання сексуальній експлуатації.

Виклад основного матеріалу

Заходи запобігання сексуальній експлуатації можна здійснювати не лише на загально-соціальному рівні, а й на спеціально-кримінологічному, хоча вони нерозривно пов'язані між собою. Загальносоціальні заходи є виявами зусиль суспільства й держави щодо профілактики злочинів, підґрунтям для формування стратегії боротьби з використанням спеціально-кримінологічних заходів (Ostapenko, 2016). Основна відмінність спеціально-кримінологічних заходів запобігання від загальносоціальних полягає в тому, що їх дія має спрямування тактичне, а не стратегічне (Ruban, 2012). Диференціація

запобігання злочинності на загальносоціальну та спеціально-кримінологічну є умовною. Розроблено низку заходів, які поєднують риси загальносоціальної та спеціальної профілактики (Dzhuzha et al., 2009). Досліджуючи питання про спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам проти моральності, С. Г. Кулик стверджує, що вони, безумовно, мають бути комплексними та системними, а також упроваджуватися одночасно з успішною реалізацією запобіжних загальносоціальних заходів. Спеціально-кримінологічні форми впливу в цьому разі є багаторівневими, їх слід застосовувати в тісному зв'язку із загальносоціальними заходами (Kulyk, 2012).

Теорія та практика розроблення й реалізації методів і заходів руйнівного впливу на явища та процеси, які спричиняють або можуть спричинити активізацію криміногенного потенціалу суспільства як злочинних виявів, а також недопущення їх здійснення на різних стадіях злочинної поведінки, тобто на стадіях формування кримінальної мотивації, виникнення умислу на вчинення злочину, готування до злочину та замаху на злочин, називається спеціально-кримінологічним запобіганням злочинності. Спеціально-кримінологічне запобігання – це не простий і не випадковий набір певних заходів, а комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних та реально здійснюваних заходів, спрямованих саме на недопущення потенційних злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності спрямоване не тільки на недопущення конкретних її виявів з боку певних осіб, а й на ті негативні явища та процеси в суспільстві, які створюють певний рівень і структуру криміногенного потенціалу, що виявляється в частоті й тяжкості вчинених злочинів (Holina, 2011).

Із цього приводу М. М. Биргеу зазначає, що спеціально-кримінологічне запобігання охоплює, передусім, комплекс цілеспрямованих заходів, що спрямовані виключно на боротьбу зі злочинністю, їх здійснюють органи й організації, які наділені нормативно визначеними функціями, безпосередньо пов'язаними з протидією злочинності (Burgeu, 2004). Це заходи з виявлення, усунення, послаблення, нейтралізації криміногенних факторів, а також впливу на осіб, які можуть учинити злочин. На рівні спеціальної профілактики мета боротьби зі злочинністю, її окремими видами та конкретними злочинами визначена як єдина, головна для відповідних заходів соціального контролю, соціальної реабілітації або правоохоронної діяльності. Розроблення та реалізація спеціальних заходів обумовлені наявністю злочинності, її рівнем і характером, впливом криміногенних детермінант (Dzhuzha et al., 2009). Завдання спеціально-кримінологічних заходів запобігання злочинності полягає в недопущенні можливих

злочинів на різних стадіях їх учинення та здійснення відповідного впливу на тих осіб, які вже вчинили злочин (злочини) (Chabanenko, 2015). Об'єктами для проведення такої роботи є:

- антигромадська поведінка та спосіб життя особи, що призводять до вчинення злочинів;
- кримінологічно значущі особистісні характеристики людини, що спричиняють деформацію поведінки;
- кримінологічно значущі психофізіологічні особливості (залежно від схильності їх до виправлення, зміни, лікування);
- безпосередні умови несприятливого формування та життєдіяльності особистості (насамперед у родині) чи побутовому оточенні, у сферах праці, навчання, дозвілля, інших мікросоціальних групах, передусім антигромадської спрямованості, а також несприятливі умови індивідуального буття;
- елементи несприятливої життєвої ситуації, які об'єктивно мають криміногенний характер й існують упродовж тривалого часу (Dzhuzha et al., 2011).

Ідеться про спільну роботу державних органів, громадських організацій, соціальних груп і громадян, спрямовану на усунення причин й умов, що породжують та сприяють сексуальній експлуатації, а також недопущення вчинення пов'язаних із нею злочинів на різних стадіях протиправної поведінки. Запобігання злочинам охоплює сукупність заходів, спрямованих на окремі групи та конкретних осіб, що виношують злочинні наміри, замислюють учинення злочинів і позитивно сприймають злочинний спосіб життя, з метою дискредитування злочинної поведінки, відмови від злочинної мотивації та наміру або продовження злочинної діяльності. Запобігання злочинності необхідно розглядати як сукупність видів діяльності, що виконують з метою усунення вірогідності вчинення задуманих злочинів шляхом розроблення й здійснення цілеспрямованих заходів. Запобіжні заходи протидії злочинній мотивації доцільно розділити на дві групи: заходи переорієнтування антисуспільної установки й активні контрзаходи. До останніх належать заходи, що ґрунтуються на оперативній інформації, переконання, різні форми примусу, застереження потенційних потерпілих щодо можливості злочинного посягання та допомоги потенційним злочинцям з метою відвернення злочину або рецидиву злочину. Заходи переорієнтування антисуспільної установки передбачають розроблення створення й підтримання на належному рівні:

- спеціальних економічних і соціально-психологічних програм, які розраховані на те, щоб людина в суспільстві мала змогу задовольнити власні потреби й відмовлялася від злочинних намірів;
- організаційно-правових заходів, які підвищують у людей почуття відповідальності й

формують уявлення про допустимі засоби досягнення потреб;

– кримінологічної поінформованості населення для його тісного співробітництва з правоохоронними органами (Danshyn, Holina, Kalman, & Lysodied, 2003).

Важливе місце в комплексі спеціально-кримінологічних заходів запобігання злочинам, пов'язаним із сутенерством і втягненням особи в заняття проституцією, вважає Т. А. Шевчук, посідає морально-правове виховання. Саме воно покликане позитивно впливати на формування особистості, правильно спрямовувати її поведінку з метою подальшого усвідомлення нею аморальності, протизаконності такої поведінки. Морально-правове виховання є частиною культурного виховання населення, що охоплює низку заходів запобігання поширенню цього злочину. Слід акцентувати увагу на розвитку системи статевого виховання, яке формує мораль, орієнтацію, погляди, інтереси й мотиви вчинків людей (Shevchuk, 2011).

Індивідуальні заходи запобігання сексуальній експлуатації передбачають систему цілеспрямованого організованого, на підставі педагогічних вимог, виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи з метою усунення, нейтралізації, блокування в неї негативних і формування позитивних рис, стереотипів і звичок законотривної поведінки (Aleksiev, & Sakharov, 1982). До таких заходів належать:

– профілактична бесіда – її застосовують за наявності інформації про те, що особа вчинила протиправні дії, які можуть призвести до вчинення злочину, з метою роз'яснення суспільної небезпечності й усного попередження про неприпустимість протиправних та антигромадських дій;

– офіційне застереження – особі оголошують офіційне застереження про неприпустимість протиправної поведінки та можливі заходи профілактичного впливу;

– профілактичний облік – використовують для систематичного та цілеспрямованого здійснення індивідуальних заходів щодо особи, поведінка якої засвідчує реальну можливість учинення нею злочину (тому така особа підлягає взяттю на профілактичний облік);

– адміністративний контроль – застосовують до особи, щодо якої встановлюють, здійснюють і припиняють адміністративний нагляд;

– соціальний патронаж – це комплекс заходів державної підтримки та допомоги щодо особи, яка потребує її (Dzhuzha et al., 2011).

Значних зусиль щодо запобігання сексуальній експлуатації докладає Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна» ("Mizhnarodnyi zhinochyi pravozakhysnyi tsentr", 2019), який організує та забезпечує роботу:

– національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми;

– національної гарячої лінії з протидії домашньому насильству та захисту прав дитини;

– електронної гарячої лінії з протидії дитячій порнографії в Інтернеті.

Наукова новизна

Людина, яка збирається виїхати за кордон на заробітки чи з іншою метою, отримує каліфіковану допомогу юристів про те, як належно оформити відповідні документи й уникнути потрапляння до тенет торговців «живим товаром». Крім того, особі, яка звернулася до правозахисного центру з інформацією про факти сексуальної експлуатації, якщо дозволяють обставини, рекомендують звернутися до правоохоронних органів.

Завдання щодо запобігання сексуальній експлуатації покладено насамперед на органи Національної поліції, до якої структурно належать оперативні підрозділи, що здійснюють запобіжні заходи в цій сфері відповідно до своїх повноважень. Так, 3 травня 2000 року було створено окремий оперативний підрозділ для боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, який згодом набув статусу Департаменту. Однак до запобігання сексуальній експлуатації долучаються й інші оперативні підрозділи Національної поліції України, зокрема: карного розшуку, кримінальної розвідки, захисту економіки, оперативної служби, оперативно-технічних заходів, протидії наркозлочинності, кіберполіції в межах своєї компетенції та залежно від обставин протиправної діяльності. Важливу роль у запобіганні сексуальній експлуатації відіграють й інші підрозділи Національної поліції України, які не є оперативними, а саме: слідчі, Робочий апарат Укрбюро Інтерполу, дільничні офіцери поліції.

До проведення спеціально-кримінологічних заходів запобігання сексуальній експлуатації залучаються також інші правоохоронні та державні органи, насамперед – Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України та прокуратура. Крім того, правоохоронні органи під час проведення заходів із запобігання сексуальній експлуатації активно взаємодіють з різними неурядовими організаціями, серед яких Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна», Всесвітня мережа за виживання, Коаліція проти незаконного вивезення жінок, Всесвітній альянс проти незаконного вивезення жінок.

Співробітництво правоохоронних органів України та інших країн як загалом, так й у сфері спеціально-кримінологічного запобігання сексуальній експлуатації, здійснюють за допомогою Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол, що координує спільну діяльність. У структурі директорату з окремих видів злочинів Генерального секретаріату Інтерполу створено спеціаль-

ний відділ протидії злочинам, пов'язаним з торгівлею людьми. Взаємодію також здійснюють за допомогою Європолу, що координує певні операції, наприклад, з перекриття каналів вивозу з України до Євросоюзу жінок для сексуальної експлуатації. Чимало зусиль для забезпечення взаємодії правоохоронних органів України й інших країн у запобіганні сексуальній експлуатації докладають міжнародні організації, зокрема Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Міжнародна організація з міграції, Міжнародна організація праці, Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, Регіональний центр Південно-Східної Європейської ініціативи (SECI).

Висновки

Здійснене дослідження спеціально-кримінологічних заходів запобігання сексуальній експлуатації надає можливість дійти таких висновків. В Україні заходи запобігання сексуальній експлуатації проводять не тільки на загально-соціальному, а й на спеціально-кримінологічному рівні. Попри те, що вони нерозривно поєднані між собою, останні є не стратегічними, а тактичними, хоча їх упровадження ґрунтується на успішній реалізації загальносоціальних запобіжних заходів.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації передбачають системну роботу державних органів, громадських організацій і громадян щодо розроблення та реалізації запланованих дій, пов'язаних з усуненням негативних явищ і процесів, які спричиняють злочини, пов'язані з нею та сприяють їх учиненню, а також недопущення їх здійснення на різних стадіях кримінальної діяльності.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації спрямовані на людину або певну групу людей з метою корекції їхньої поведінки від антигромадської до законослухняної. Такі заходи передбачають комплексну роботу щодо отримання інформації про реальну загрозу вчинення ними злочинів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією, збирання відомостей про спосіб їх життя, зв'язки, джерела походження негативних чинників з подальшим плануванням і проведенням заходів групового або персонального запобіжного впливу, моніторингом подальшої поведінки для відвернення загрози можливого повернення до реалізації задумів щодо вчинення протиправної діяльності загалом і сексуальної експлуатації зокрема.

REFERENCES

- Alekseev, A.I., & Sakharov, A.B. (1982). *Prichiny prestuplenii i ustranenie ikh organami vnutrennikh del* [Causes of crimes and their elimination by internal affairs bodies]. Moscow [in Russian].
- Byrgeu, M.M. (2004). *Organizatsiia profilaktiki prestuplenii organami vnutrennikh del: kontseptualnye osnovy, praktika, perspektivy sovershenstvovaniia (opyt Respubliki Moldova)* [Organization of crime prevention by law enforcement bodies: conceptual framework, practice, prospects for improvement (experience of the Republic of Moldova)]. Kharkov: Nats. un-t vnutr. del [in Russian].
- Chabanenko, S. (2015). Spetsialno-kryminolohichni zakhody zapobihannia nezakonnomu vykorystanniu koshtiv pozabudzhetykh tsilovykh fondiv [Special Criminological Measures to Prevent Illegal Use of Extrabudgetary Trust Funds]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy, Scientific journal of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine*, 4, 166-174 [in Ukrainian].
- Danshyn, I.M., Holina, V.V., Kalman, O.H., & Lysodied, O.V. (2003). *Kryminolohiia: Zahalna ta Osoblyva chastyna* [Criminology: General and Special Part]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
- Dzhuzha, O.M., Vasylevych, V.V., & Hida, O.F. (et al.). (2011). *Profilaktyka zlochyniv* [Crime prevention]. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
- Dzhuzha, O.M., Vasylevych, V.V., & Kolb, O.H. (et al.). (2009). *Kryminolohiia* [Criminology]. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
- Heather, Th. (2018). Human Trafficking: Reframing Expectations. *Online Archive of University of Virginia Scholarship*. Virginia. doi: 10.18130/V34T6F30T.
- Hladkyi, V.V. (2019). Zviazok torhivli liudmy z koruptsiieiu [Corruption trafficking in human beings]. *Vyshcha osvita - studentska nauka - suchasne suspilstvo: napriamy rozvytku, Higher education - student science - modern society: directions of development: Proceedings of the International Students Scientific and Practical Conference* (pp. 85-89). Kyiv: Mizhnar. nauk.-tekhn. un-t im. akad. Yu. Buhaia. doi: 10.5281/ZENODO.3235701 [in Ukrainian].
- Holina, V.V. (2011). *Zapobihannia zlochynnosti (teoriia i praktyka)* [Crime Prevention (Theory and Practice)]. Kharkiv: Nats. yuryd. akad. Ukrainy [in Ukrainian].
- Jelley, S., Sierra, B., & Ashley, M. (et al.). (2019). *Human Trafficking*. doi: 10.25611/RJXH-HA75.
- Kulyk, S.H. (2012). Spetsialno-kryminolohichni zakhody zapobihannia zlochynam proty moralnosti [Special criminological measures to prevent crimes against morality]. *Derzhava ta rehiony, State and regions*, 4(38), 141-143 [in Ukrainian].
- Mizhnarodnyi zhinochyi pravozakhysnyi tsentr "La Strada-Ukraina", La Strada-Ukraine International Women's Rights Center. (2019). (n.d.). *la-strada.org.ua*. Retrieved from <http://la-strada.org.ua> [in Ukrainian].
- Murray, C. (2019). Technology and Child Sex Trafficking: A Comparative Study Of The United States, Venezuela, and The Philippines. *Plan II Honors Theses - Openly Available*. doi: 10.26153/TSW/2591.

- Navtika, S. (2017). Trafficked Bride: Whether A Dream From Hell To Heaven Or A Reality Of Sexual Exploitation: A Study. *International Journal of Interdisciplinary Research in Arts and Humanities (IJIRAH)*, 1(2), 283-289. doi: 10.5281/ZENODO.832300.
- Nnorom, S., & Castor, G. (2016). *Modern Day Slavery: Human Trafficking*. Liberty University Research week, Lynchburg. doi: 10.13140/RG.2.2.35167.05289.
- Orlean, A.M. (2019). Kryminalno-pravova kvalifikatsiia torhivli liudmy: naukovo-praktychnyi komentar do st. 149 KK Ukrainy [Criminal Legal Qualification of Trafficking in Human Beings: Scientific and Practical Commentary on Art. 149 of the Criminal Code of Ukraine]. *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava, Journal of Eastern European Rights*, 64, 28-40. doi: 10.5281/ZENODO.3267075 [in Ukrainian].
- Ostapenko, Ya.S. (2016). Spetsialno-kryminolohichni zakhody zapobihannia sluzhbovomu pidroblenniu [Special criminological measures to prevent office counterfeiting]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu, Scientific Bulletin of Kherson State University*, 1(4), 31-34 [in Ukrainian].
- Ruban, K.P. (2012). Spetsialno-kryminolohichni ta indyvidualni zakhody protydii zlochynnosti v mistsiakh pozbavlennia voli [Special criminological and individual measures against crime in prisons]. *Pravo i bezpeka, Law and security*, 3, 218-221 [in Ukrainian].
- Shevchuk, T.A. (2011). Sutenerstvo ta vtiahennia osoby v zaniattia prostytutsiieiu: kryminolohichna kharakterystyka i zapobihannia [Pimping and engaging a person in prostitution: a criminological characteristic and prevention]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
- Tabitha, B., & Hyunjung, Mo C. (2018). *Human_Trafficking_Figure*. Harvard Dataverse. doi: 10.7910/DVN/YTZZIT/KV5KCQ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Алексеев А. И., Сахаров А. Б. Причины преступлений и устранение их органами внутренних дел. М., 1982. 47 с.
- Быргэу М. М. Организация профилактики преступлений органами внутренних дел: концептуальные основы, практика, перспективы совершенствования (опыт Республики Молдова) : монография. Харьков : Нац. ун-т внутр. дел, 2004. 253 с.
- Чабаненко С. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання незаконному використанню коштів позабюджетних цільових фондів. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С. 166–174.
- Даньшин І. М., Голіна В. В., Кальман О. Г., Лисодед О. В. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підручник. Харків : Право, 2003. 352 с.
- Профілактика злочинів : підручник / [О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Ф. Гіда та ін.]. Київ : Атіка, 2011. 720 с.
- Кримінологія : навч. посіб. / [О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Г. Колб та ін.]. Київ : Атіка, 2009. 312 с.
- Heather Th. Human Trafficking: Reframing Expectations. *Online Archive of University of Virginia Scholarship*. Virginia, 2018. 68 p. doi: 10.18130/V34T6F30T.
- Гладкий В. В. Зв'язок торгівлі людьми з корупцією. *Вища освіта – студентська наука – сучасне суспільство: напрями розвитку* : матеріали Міжнар. студ. наук.-практ. конф. (Київ, 19 квіт. 2019 р.). Київ : Міжнар. наук.-техн. ун-т ім. акад. Ю. Бугая, 2019. С. 85–89. doi: 10.5281/ZENODO.3235701.
- Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.
- Human Trafficking / [S. Jelley, B. Sierra, M. Ashley et al.]. Rice University, 2019. 18 p. doi: 10.25611/RJXH-HA75.
- Кулик С. Г. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам проти моральності. *Держава та регіони*. 2012. № 4 (38). С. 141–143. (Серія «Право»).
- Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна». 2019. URL: <http://la-strada.org.ua>.
- Murray C. Technology and Child Sex Trafficking: A Comparative Study of the United States, Venezuela And The Philippines. *Plan II Honors Theses – Openly Available*. 2019. 89 p. doi: 10.26153/TSW/2591.
- Navtika S. Trafficked Bride: Whether A Dream From Hell To Heaven Or A Reality Of Sexual Exploitation: A Study. *International Journal of Interdisciplinary Research in Arts and Humanities (IJIRAH)*. 2017. Vol. 2. Issue 1. P. 283–289. doi: 10.5281/ZENODO.832300.
- Nnorom S., Castor G. Modern Day Slavery: Human Trafficking. *Liberty University Research week*. Lynchburg, 2016. 16 p. doi: 10.13140/RG.2.2.35167.05289.
- Орлеан А. М. Кримінально-правова кваліфікація торгівлі людьми: науково-практичний коментар до ст. 149 КК України. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 64. С. 28–40. doi: 10.5281/ZENODO.3267075.
- Остапенко Я. С. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання службовому підробленню. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. Т. 4. С. 31–34. (Серія «Юридичні науки»).
- Рубан К. П. Спеціально-кримінологічні та індивідуальні заходи протидії злочинності в місцях позбавлення волі. *Право і безпека*. 2012. № 3. С. 218–221.
- Шевчук Т. А. Сутенерство та втягнення особи в заняття проституцією: кримінологічна характеристика і запобігання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2011. 23 с.
- Tabitha B., Hyunjung Mo C. *Human_Trafficking_Figure*. Harvard Dataverse, 2018. doi: 10.7910/DVN/YTZZIT/KV5KCQ.

Стаття надійшла до редколегії 17.07.2019

Niebytov A. – Doctor of Law, Head of the Main Department of the National Police in the Kiev region, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8493-3064>

Specially-Criminological Measures to Prevent Sexual Exploitation

*The **purpose** of the article is a comprehensive study and development of proposals to improve the system of special criminological measures to prevent sexual exploitation. **Methodology.** Taking into account the goal, the specificity of the object and subject of the study, the methodological tools were chosen. The methodological basis of the article is a dialectical approach to the analysis of the situation in Ukraine and beyond. During the research, a system of methods of scientific knowledge was used: formal logic (abstraction, analogy, deduction, induction, synthesis) for a detailed examination of the issues; the empirical – during experimental research and expert interviewing; system analysis method – to determine the direction of implementation of innovative approaches to solving the problem; theoretical – in the study of scientific and educational literature; modeling – in the study of certain objects by modeling their individual characteristics. **Scientific novelty** is caused by the need to improve the existing forms and methods of law enforcement. The necessity of introduction of new tools in combating crime, as well as the use of qualitatively new and innovative approaches to the proper implementation of the tasks. **Conclusions.** Special criminological measures to prevent sexual exploitation provide for systematic work of state bodies, public organizations and citizens to develop and implement planned actions related to the elimination of negative phenomena and processes that predetermine related crimes and contribute to their commission, as well as preventing their implementation at different stages of criminal activity.*

Keywords: prevention; pornography; prostitution; sexual exploitation; pimping; trafficking in human beings.